

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
16.8.2021

Valtiovarainministeriölle

E-mail valtiovarainministerio@vm.fi; minna.upola@vm.fi.

Viite Lausuntopyyntö 1.7.2021, VM070:00/2020

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI TULOVEROLAIN JA ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA TALOUDELLISEN TYÖNANTAJAN KÄSITTEEN KÄYTTÖÖNOTTAMISEKSI

Esitysluonnoksessa ehdotetaan tuloverolakia muutettavaksi niin, että rajoitetusti verovelvollisen Suomesta saatuna tulona pidettäisiin jatkossa myös palkkatuloa, joka on saatu ulkomaiselta työnantajalta Suomessa tehdystä työstä tilanteessa, jossa työntekijä työskentelee taloudellisena työnantajana pidettävälle työnantajalle tämän johdon ja valvonnan alaisuudessa niin, että työsuoritusta on pidettävä erottamattomana osana työn teettäjän Suomessa harjoittamaa taloudellista toimintaa. Ennakkoperintälakiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi säännös taloudellisen työnantajan määritelmästä.

Muutos lainsäädäntöön on luonnoksessa ehdotettu toteutettavaksi niin, että ilmoitus- ja veronmaksumenettelyihin sovellettaisiin vastaavaa menettelyä, kuin tuloverolain 10 §:n 1 momentin 4 c kohdan mukaisiin vuokratyötilanteisiin on nykyisin sovellettu. Samassa yhteydessä erillisestä vuokratyöntekijöitä koskevasta sääntelystä tuloverolaissa luovutettaisiin, sillä uusi TVL 10 § 1 momentin 4 c kohta kattaisi myös vuokratyöntekijöiden saaman palkkatulon verotuksen. Lisäksi ehdotetaan, että tuloverolain 13 §:ssä tarkoitettuun suomalaisella aluksella työskentelystä saatuun tuloon sovellettaisiin vastaavaa ilmoitusmenettelyä.

Esitetyn muutoksen myötä Suomi voisi verottaa vuokrattuja työntekijöitä myös silloin, kun verosopimuksessa ei ole erityistä määräystä vuokratyöntekijöiden saaman palkkatulon verotusoikeudesta. Lisäksi ehdotetun sääntelyn myötä Suomi voisi aiempaa useammin ns. mekaanikkosäännön estämättä verottaa myös muiden rajoitetusti verovelvollisten kuin varsinaisten vuokratyöntekijöiden Suomesta saamaa palkkatuloa.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana veropohjan tiivistämistä ja pyrkimystä verottaa rajoitetusti verovelvollisten saamia palkkatuloja verosopimusten sallimassa laajuudessa. Esitysluonnoksessa esitettyjen verotuottovaikutusten vähäisyys huomioon ottaen, sääntelyn oikeasuhtaisuus on kuitenkin kyseenalainen.

Sääntelyn oikeasuhtaisuus ja työskentelypäivien alarajaan liittyvä huojuus

Ehdotetun muutoksen verotuottovaikutus on esitysluonnoksessa arvioitu olevan vain noin miljoona euroa vuodessa. Erityisesti lyhyiden työskentelyjaksojen perusteella Suomeen kertyvien lisäverotulojen voidaan arvioida jäävän vähäisiksi. Esitetyt muutokset lisääisivät yritysten hallinnollisia velvoitteita merkittävästi ja hankaloittaisivat kansainvälisiä työskentelytilanteita nykyisestä. Koska sääntelyn soveltamiskriteerit eivät ole yksiselitteiset, sääntely olisi myös omiaan aiheuttamaan tulkintatilanteita ja veroriitoja.

Veronmaksajain Keskusliitto suhtautuu varauksella esitysluonnoksessa esitettyyn näkemykseen, että sääntely ehdotetussa muodossa olisi oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään nähden. Tehokas veronkanto ja verovalvonta voitaisiin toteuttaa lievemmälläkin sääntelyllä.

Toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa voimassa olevassa vastaavassa sääntelyssä, luonnoksessa ei esitetä Suomen sääntelyyn sisällytettäväksi päivämääräkohtaisia alarajoja. Vaikka alarajan käyttöönottoa puoltaisi lyhyistä työkomennuksista saatavien verotulojen vähäisyys, ei alarajan käyttöönottoa ole luonnoksessa katsottu perustelluksi, koska valitulla sääntelytavalla sama alaraja soveltuisi myös vuokratyöntekijöiden verokohteluun.

Veronmaksajain Keskusliitto ei pidä lyhyiden työskentelyjaksojen sisällyttämistä uuden sääntelyn piiriin perusteltuna. Lyhyissä työskentelyjaksoissa lienee melko harvoin kyse työskentelystä suomalaisen taloudellisen työnantajan lukuun esitysluonnoksessa tarkoitettulla tavalla. Käytännössä kansainvälisissä konserneissa jouduttaisiin kuitenkin jokaisen lyhyenkin Suomeen kohdistuvan työmatkan osalta pohtimaan, täytyvätkö uuden sääntelyn soveltamisedellytykset vai eivät vaikka lopputulos usein varmaan olisi, etteivät uuden sääntelyn soveltamisedellytykset täytyisi. Tulkintatilanteita syntyisi oletettavasti erityisesti asiantuntija- ja johtotehtävissä työskentelevien työntekijöiden osalta. Työskentelypäivien lukumäärään perustuvan alarajan puuttumisen aiheuttaman suuren hallinnollisen taakan vuoksi uhkana on kuitenkin, ettei suomalaisissa työn teettäjillä tosiasiallisesti olisi mahdollisuuksia perustellusti arvioida sääntelyn soveltamisedellytyksiä jokaisessa sääntelyn piiriin potentiaalisesti kuuluvassa tilanteessa. Koska alarajaa ei esitetä otettavaksi lakiin, joutuisi myös verohallinto ohjeistuksellaan ottamaan tarkemmin kantaa siihen, mikä merkitys esimerkiksi työskentelyn kestolla Suomessa olisi. Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että tällaisen rajan asettaminen on kuitenkin lainsäätäjän tehtävä.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että taloudellista työnantajaa koskevan sääntelyyn tulisi sisällyttää työskentelyn kestoon liittyvä alaraja vähämerkityksellisten tulkintatilanteiden minimoiseksi ja suomalaisten yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Vuokratyöntekijöitä koskeva erillissääntely

Esitetyn TVL 10 § 1 momentin 4 c kohdan muutoksen myötä tuloverolaissa ei enää lainkaan puhuttaisi suoraan ulkomaisten vuokratyöntekijöiden erilaisesta verokohtelusta. Koska nimitys vuokratyöntekijä on terminä tuttu ja varsinaiset vuokratyöntekijät

ovat tähänkin asti olleet erityissääntelyn piirissä, ei Veronmaksajain Keskusliitto pidä perusteltuna valittua sääntelyvaihtoehtoa, jossa maininta vuokratyöntekijöiden erityiskohtelusta tyystin poistetaan tuloverolaista. Vuokratyöjärjestelyissä ja nyt sääntelyn piiriin ehdotetuissa taloudellisen työnantajan hyväksi työskentelyn tilanteissa on myös kyse yksityisoikeudellisesti täysin erilaisista järjestelyistä.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että TVL 10 § 1 momentin 4 c kohdassa säilytettäisiin nimenomainen maininta vuokratyöntekijöistä.

Sääntely voitaisiin toteuttaa esimerkiksi niin, että nykyinen vuokratyöntekijöitä koskeva sääntely pidettäisiin entisellään ja uusi taloudellista työnantajaa koskeva sääntely lisättäisiin tuloverolakiin erilliseksi TVL 10 § 1 momentin 4 d kohdaksi.

Näin mahdollistettaisiin myös edellä selostettu, Suomessa tehtyjen työpäivien lukumäärään perustuva alaraja sääntelyn soveltamiselle ilman lievennyksiä vuokratyöntekijöiden verotukseen, joka esitysluonnoksessa on nähty ongelmalliseksi. Työskentelypäivien lukumäärään perustuva alaraja vähentäisi merkittävästi uuden säännöksen myötä yrityksille aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia ja varmistaisi huomion kiinnittymisen fiskaalisesti merkityksellisempiin Suomessa työskentelyyn jaksoihin.

Sääntelyn vaikutukset ulkomaisiin pienyrityksiin ja työntekijöihin

Esitysluonnoksessa havainnollistetaan sääntelyn soveltamistilanteita lukuisin esimerkein. Veronmaksajain Keskusliitto pitää tätä onnistuneena esitystapana. Jatkovalmistelussa huomiota tulisi kiinnittää siihen, että esimerkit antavat kattavan kuvan sääntelyn soveltamistilanteista eri verovelvollisten näkökulmasta.

Esitysluonnoksen perusteluissa ja esimerkeissä keskitytään uuden sääntelyn vaikutuksiin ainoastaan isompien yritysten näkökulmasta. Kuitenkin sääntelyn on ilmeisesti tarkoitus ainakin periaatteessa soveltua myös yhtiömuodossa toimivien pienyrityksien omasta yrityksestään nostamiin palkkatuloihin. Näistä tilanteista esitysluonnos vaikeuttaa tyystin. Esitysluonnoksessa ei myöskään käsitellä sääntelyä Suomesta palkkaa saavan työntekijän näkökulmasta, jolle kuitenkin uuden sääntelyn myötä asetettaisiin myös uusia verovelvoitteita.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että jatkovalmistelussa hallituksen esitykseen lisätään esimerkkejä ja selostusta uuden sääntelyn soveltumisesta tilanteissa, jossa Suomessa työskentelevä henkilö suorittaa työtä oman yrityksensä nimissä toimeksiantosuhteessa suomalaisen työn teettäjään. Samoin esitykseen tulisi lisätä työntekijän velvoitteita havainnollistavia esimerkkejä.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Kati Malinen
lakiasiaintohtaja